

ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЙНИМ ЯВИЩАМ У ФІСКАЛЬНИХ ОРГАНАХ: ПОДАТКОВИЙ АСПЕКТ

Майже кожна країна світу тією чи іншою мірою потерпає від корупційних явищ. Витрати світової економіки на хабарі корупціонерам, згідно з дослідженнями Світового банку, щорічно оцінюються приблизно в 1,5 трлн доларів США. Корупція – це масштабна проблема, яка в епоху глобальної інформатизації створює небезпеку зниження темпів зростання глобальної торгівлі й розвитку фінансової системи. Вона послаблює довіру до державних інститутів, ускладнює бюджетно-фінансові проблеми, позбавляючи бюджет значних надходжень у вигляді митних і податкових платежів, підриває систему підтримки державою бідних та соціально незахищених верств населення [1].

З практичної точки зору доцільно зазначити про експеримент бізнес видання «РБК-Україна» присвячений проблематиці корупції в Україні. Згідно з проведеним дослідженням 25,9% опитаних зізнались, що зазнали фактів корупції й хабарництва з боку податкової служби, 7,1% – від Державного агентства земельних ресурсів України, 5,1% – від ДАІ. Поряд із цим слід зазначити, якщо в 2013 р. 47,3% українців вважали, що судова система є повністю корумпованою, то вже в 2015 р. таку думку мали вже 66% українців (зростання склало майже 20%). Аналогічна динаміка спостерігається в інших сферах: правоохоронній – 45,5% і 64% (зростання 18,6%), державних органах – 44,9% і 56% (зростання 11,1%), медицині – 40,6% і 54% (зростання 13,4%) [2].

Метою такого соціологічного експерименту було виявлення комплексної картини реального стану справ із корупцією в Україні після подій Революції гідності. У цілому більшість опитаних (57,2%) вважають, що ситуація з корупцією за останні півроку не змінилася, ще 27,7% громадян відзначили погіршення ситуації, і лише 15,1% опитаних заявили, що корупції в Україні стало менше [3, с. 31].

Головними причинами, що спонукають працівників податкових органів до вчинення корупційних протиправних дій, є наступні [4]:

- низький рівень заробітної плати та грошового утримання працівників фіскальної служби;
- відсутність належного соціально-правового захисту персоналу;
- низька оперативна обізнаність підрозділів внутрішньої безпеки та інших служб про діяльність та поведінку працівників фіскальних органів у податковій та митній сферах;
- неналежна перевірка та реагування на наявну негативну інформацію відносно працівників фіскальних органів з боку підрозділів із роботи з персоналом та їх взаємодія з безпосередніми керівниками територіальних підрозділів на місцях;

– недостатній рівень організаційно-практичних заходів, спрямованих на належне проведення комплектування, виховання, професійну підготовку та навчання персоналу; невчасне та формальне проведення атестацій і спеціальних перевірок персоналу;

– низький рівень профілактичної роботи серед працівників податкових органів, неналежне виконання вимог наказів та вказівок керівництва ДФС із питань роботи з персоналом та зміцнення дисципліни і законності в діяльності податкових органів;

– до порушників не завжди застосовуються принципові заходи реагування, наявні суттєві прорахунки в організації контролю усуваються повільно.

З огляду на це, доцільно систематизувати основні превентивні антикорупційні заходи в сфері податкової роботи, до яких відносяться наступні [4, с. 52]:

1) проведення на постійній основі заняття з вивчення антикорупційного законодавства та доведення до відома підлеглих інформації про притягнення податківців до адміністративної або кримінальної відповідальності за скоєння корупційного правопорушення;

2) проведення профілактичних бесід із підлеглими працівниками, під час яких слід попереджати їх про передбачену чинним законодавством України дисциплінарну, адміністративну та кримінальну відповідальність за допущені порушення;

3) вивчення морально-ділових якостей працівників, здійснення контролю та одержання інформації про поведінку підлеглих як у службовий, так і в позаслужбовий час, виявлення та попередження корупційних ризиків у службовій діяльності;

4) попередження керівників про персональну відповідальність за незаконні дії підлеглих;

5) вжиття вичерпних заходів щодо недопущення будь-якої можливості виникнення конфлікту інтересів у працівників податкових органів;

6) постійний контроль з боку керівництва за діями підлеглих щодо дотримання вимог антикорупційного законодавства України під час виконання службових повноважень;

7) притягнення до дисциплінарної відповідальності (аж до звільнення) усіх керівників, які допустили послаблення контролю за виконанням підлеглими законодавчих та відомчих нормативних актів і тим самим створили передумови для скоєння корупційних правопорушень;

8) підвищення рівня правосвідомості працівників податкових органів.

Література:

1. Івасенко С. М. Удосконалення організаційного забезпечення запобігання та протидії корупції в органах Державної фіскальної служби України / С. М. Івасенко // Аспекти публічного управління. – 2014. – № 9–10. – С. 49–55.

2. За останні 2 роки рівень корупції в Україні зріс на 18% [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rbc.ua/ukr/news/poslednie-goda-uroven-korruptsii-ukraine>.